

LOUISE

Hämarik on Louise Collinsi kodus päeva parim hetk. Eriti nüüd, juuniõhtutel. Siis paneb ta teleri kinni, segab endale ühe džinni toonikuga, läheb klaasverandale ja istub oma rotangist lemmiktooli.

Viimasel ajal on saanud sellest rituaal. Seal ta istub ja vaatab oma lemmikajakirja lehitsedes, kuidas meri Dalarö rannikul päikese endasse neelab. Enamasti on see Mõisad & Talud. Talle meeldib unistada väarikatest Briti mõisatest ja uhketest Rootsi luksusvilladest Jaapani aedadega. Neist enamik asub kusagil Sörmlandi rüpes, mis teoorias kõlab imearmsalt, aga Louise teab, et ei suudaks maal elamist taluda. Säased, hirved ja talunikud, kes sõidavad muru-traktoriga teokiirusel mööda. Tal tekiksid juba umbes kümne minuti pärast enesetapumõtted.

Louise Collins on läbi ja lõhki linnatüdruk. Juba rohkem kui seitsekümmend aastat.

Sellegipoolest sattus ta kõikide paikade seast just siia, Dalarö saarele. Aga vähemalt muinasjutulisse merevaatega majja, mis on pressitud sadade teiste erinevat värvi majade vahele. Dalarö, täpselt nagu lääneranniku Smögen, on koht, kus majad paiknevad teineteisele enneolematult lähedal.

See sobib Louise'ile suurepäraselt. Talle meeldib tunne, et teda ümbritsevad teised inimesed.

Tänu sellele tunneb ta ennast vähem üksi.

Ta avab esimese mõisajutu ja võtab lonksu dringist, aga jõuab vaevu lugema hakata, kui telefon ta kõrval värisema hakkab. Ta võtab selle kätte ja vastab, ilma et enne ekraanilegi vaataks. Ta teab juba, kes talle argipäeva õhtul kell üheksa helistab.

„Louise, kellel on just pooleli õhtudrink.“

Ta kuuleb liini teises otsas ohet.

„Oh issand. See kõlab imeliselt. Millal mina pensionile võin jääda?“

„Ma ei pea ennast veel täielikult pensionile jäänuks.“

„Kui sa nii ütled.“

Ta õde hakkab naerma. Louise kuuleb, et taustal mängib televiisor. Arvatavasti vaatab õe teismeline tütar Maja „Paradiisihotelli“ või „Paradiisiranda“ või „Paradiisi super-räpast seksi“ või mis nende saadete nimed kõik ongi.

„Issand, mis kisa seal taustal on?“ pomiseb Louise.

„Sa oled vanaks jäänud, õeke. Selles ongi probleem.“

„Kas sa räägiksid, mis sind vaevab, kullake?“

Ta kuuleb, kuidas Lina naerab.

„Kas ma segan?“

„Jõua nüüd asja juurde.“

„Okei ... ma tahtsin lihtsalt küsida, kas sa oled kuulnud selle Vadstena tüdruku kohta.“

Louise võtab lonksu džinntonikut. Hapukus ja must pipar kõditavad mõnusalt kurku. Ta paneb klaasi käest.

„Hmm ... ei. Mis tüdruku kohta?“

„Lihtsalt, me vaatasime Callega just uudiseid. Enne kui mu tütar mängu tuli ja kanali mingi seebika peale vahetas. Kas nüüd on liiga hilja teda ära anda?“

„Ma ei usu. Küllap on see tema suurim sünnipäevakin-gisoov.“

„Igatahes anti seal teada ühest tüdrukust, kes kadus eile Vadstenast,“ jätkab Lina. „Viimane kord nähti teda Ödes-högi ja Vadstena vahelisel teel. Keset ööd kõndimas. Nüüd on ta kadunud.“

Hetk vaikust, siis ütleb Louise:

„Oi, kui kurb.“

„Mis sa arvad, mis temaga juhtus?“

Louise hingab sügavalt sisse ja vaatab merele.

„Kas sa tõesti helistad mulle teispäeva õhtul, et rääkida kadunud tüdrukutest?“

„Ee ... jah. Millest me muidu tavaliselt räägime? Ja paranda mind, kui ma eksin, aga alles mõni päev tagasi saat-sid sa ju mulle ühe üsna rõveda blogi lingi nimega „Säffle Lihunik“.“

Louise sügab kukalt. Tema suhe kolmkümmend aastat noorema õega on alati olnud eriline. Eriline seetõttu, et nad on pärit ühest ja samast erilisest perest ja mõlemaid tõmbab kõik veidi ... morbiidne. Pealegi, kümme aastat tagasi olid nad võhivõõrad.

Aga elus tuleb mõnikord ette ootamatuid keerdkäike.

Üks neist oli see, et tema ellu tantsiskles Lina. Boheem-laslik tüdruk Södermalmi linnaosast, kelle perekonnalugu oli kirju ja lapsepõlv kardinaalselt erinev Louise'i omast. Peagi avastasid nad, et on tohutult erinevad. Aga neil oli mõni oluline sarnasus.

Nagu öeldud, armastus kõige õõvastava vastu. Jah, võib-olla on Lina temast veel nõksu hullem. Tema tarbib müsteeriume, nagu sisaldaksid need nikotiini, ja tema on paadunud suitsetaja, kellel on parajasti suitsud otsa saanud.

„Ma pole viimastel nädalatel uudiseid jälginud.“

„Miks mitte?“

Louise ei ütle midagi. See tundub haletsusväärne, aga ta ei ole julgenud kellelegi rääkida, kuidas ta on oma eluga viimasel ajal täielikult vastu seina jooksnud. Isegi Linale mitte.

„Ma olen lihtsalt veidi väsinud olnud.“

„Kas sa mõtled palju Lennarti peale?“

Louise'i klaasi hoidev käsi peatub teel huulte juurde. Tahtmatult triivib ta pilk tühjale korvtoolile ta kõrval. Kohale, kus ta abikaasa alati istus. Abikaasa, keda enam pole. Mõnikord unustab Louise ära, et meest ei olegi enam.

Hetkil, mil sellest arusaamine jälle temani jõuab, võib maailm tõesti nii kiiresti pöörlema hakata, et tal hakkab paha. Enamasti peab ta siis tõttama midagi muud tegema, et unustada olevik ja tühi tool. Tühi maja. Tühi elu.

„Ee, omajagu. Mõnikord.“

„Saan aru. Sellest on ju möödas ainult aasta,“ lausub õde ja ta hääletoon on nii pehme, nii kaastundlik, et Louise'il tuleb tahtmine tema peale karjuda.

„Jah. Aeg läheb kiiresti,“ pomiseb ta hoopis vastuseks.

„Kas ma tohin sulle ühe artikli saata?“

„Millest? Üksildastest leskedest?“

„Ei. Vadstena tüdrukust.“

Louise ohkab, sest kuigi ta on tavaliselt sellistest asjadest huvitatud, pole tal praegu vähimatki tahtmist lugeda mingi kadunud tüdruku kohta.

„Kui sa just *pead*.“

„Kas sa tuled millalgi järgmisel nädalal linna? Äkki jõuame lõunal käia?“

Louise prunditab huuli oma üksinduses. Ta on pikka aega kadestanud oma õde tema vabaduse pärast. Et tal on millal iganes aega lõuale minna, sest tal on oma äri. Mitte

et ta ei töötaks, töötab küll. Aga Louise on kogu oma karjääri ajal piirdunud lõunavõileibade ja salatitega arvuti ees, koosolekutel ja telefonikõnesid pidades. Tal ei ole kunagi olnud aega istuda kaks tundi lõunalauas mõne pereliikme või sõbraga. Linal on.

Nüüd on Louise äkitselt olukorras, kus tal on ilmatu hulk aega.

Ja ta igatseb stressi. Igatseb seda, et tal poleks aega lõunatki süüa.

„Jah, võib-olla,“ vastab ta lõpuks. „Mul on homme enne lõunal üks kohtumine. Äkki läheme pärast seda lõunale?“

„Super. Ootan juba. Ma saadan sulle artikli.“

„Okei. Kallista Majat minu poolt.“

„Ta pole kaks aastat lasknud mul ennast kallistada,“ lausub õde kuivalt.

„Saada talle telefoniga üks kalli.“

„Teen nii.“

Nad lõpetavad kõne ja Louise võtab lonksu jooki. Vaatab tumedale merele. Praegu on õhtud valged, aga kui kätte hakkab jõudma september, võtab sügis Dalarö oma külma niiskesse haardesse.

Telefon piniseb.

Louise avab õe saadetud sõnumi ja satub uudistelehele.

Ei jälgegi kaheksateistaastasest Fridast.

Pealkiri tekitab temas külmavärinaid.

Tal endal lapsi pole, aga loomulikult ei peagi olema, et mõista hirmu, mida jäljetult kadunud teismelise tütre vanemad peavad tundma. Ta loeb artikli läbi. Parimal juhul oskuslikult kirjutatud. Tänapäeva uudisajakirjanduses puudub emotsioon, jõuab Louise mõelda, enne kui taipab, et kõlab nagu marineeritud hapueit.

Äsja loetu räägib siiski selget keelt.

Politsei pole leidnud mingeid jälgi, kuigi tüdruk on juba terve ööpäeva kadunud olnud. Missing People korraldab homme otsingu. Vanemad on murest murtud.

Klassikaline kadumine. Neid tuleb Rootsisis ette iga mõne aasta tagant ja lahendus on tihti sama. Seda Louise teab, osaliselt tänu sellele, et töötas noorena ajalehe-toimetuses, aga ka seetõttu, et maailm on selline, nagu ta on.

Armukadedal poiss-sõbral sai kõrini. Mõne aasta pärast leiab politsei ta voodi alt verise riideeseme. Ja kohe pärast seda mõnest kraavist laiba. Veel üks mees on oma tüdruk-sõbralt ilma asjata elu võtnud.

Maailm on katki.

Louise paneb käest dringi, mis on talle pähe hakanud. Tegelikult ei tohiks ta juua, unerohu tõttu, mida ta on võtma hakanud, aga nii headest kui halbade harjumustest on raske lahti saada. Ta läheb hambaid pesema, puhub vannitoas ära eksklusiivse lõhnaküünla. Peseb näo ja kreemitab ennast sama öökreemiga, mida on kasutanud juba viimased kakskümmend aastat. Elizabeth Ardeni 8 Hour Cream.

Ta tõmbab voodilt päevateki ja ronib sooja pehmesse pessa.

Verandakatusel hakkab langema kerget vihma. Piiskade sabin mõjub rahustavalt.

Louise võtab ühe unetableti ja kustutab öökapil lambi. Viimane, mida ta näeb, enne kui pimedus ta peale langeb ja ta magama jääb, on raamitud ajakirjakaas valgel seinal.

Louise – ajakiri saab kolmkümmend!

Pildil seisab ta viimase peale sätituna ja naeratab oma
kõige saladuslikumat Anna Wintouri¹ naeratust.

See kaanepilt tehti kolm aastat tagasi.

Nüüd pole sellest enam midagi alles.

Kuidas võis kõik lihtsalt hajuda nagu suits?

---

¹ Anna Wintour – ajakirja Vogue pikaajaline peatoimetaja. (*Siin ja edaspidi tõlkija märkused.*)

LINA

Juunipäike piilub sisse Södermalmil asuva neljatoalise üürikorteri aknast. Lina jääb veidikeseks voodisse lamama, kisatab silmi ja paneb need siis uuesti kinni. Naudib seda, et ei pea veel tõusma. Või peab? Ta haarab telefoni. Pool üheksa. Ei, ta võib vabalt veel veidi aega vedeleda. On kolmapäev ja kolmapäeviti on abiks Axel, noor kutt, kes delikatessipoes veidi lisa teenib, nii et Lina saab pikemalt magada samal hommikul, kui tütar Majal ei ole ennelõunal tunde.

Ettevaatlikult pötkib Lina sooja teki endalt maha. Ta vaatab teist voodipoolt, mis on tühi. Calle mängib kolmapäeviti tennist, ta alustas pool aastat tagasi ja on täielikult selle küttesse jäänud. Lina meelest täiesti ootamatult. Kui talle oleks kümme aastat tagasi öeldud, et tema boheemlaslik reklaamimehest kaasa on neljakümneselt hull tennise järele ja teeb teinegi kord mõne golfitiiru, poleks ta seda sekundiks ka uskuma jäänud. Linnuvaatlus – võib-olla. Aga tennis? Ei.

Aga nüüd mängib ta ühe matši igal kolmapäeva varahommikul.

Kuigi, kui Lina päris aus on, siis ta naudib seda, et korter on natuke aega täielikult tema päralt.

Ta lebab voodis ja vaatab toas ringi. Mõtleks, et nüüd elavad nad siin. Et neil tõepoolest õnnestus see koht kätte saada. Nad pidid Callega üle kolme aasta korterivahetuslehel aktiivsed olema. Mitte et neile poleks meeldinud Alviki kolmetoalises, kus oli suur rõdu vaatega lahele, aga nii tema kui Calle igatsesid linna. Ja Lina tahtis töökohale lähemale. Nüüd ta ongi – umbes kaheksakümne meetri kaugusel, kui täpne olla.

Kui nad esimest korda siia sisse astusid – pärast võtmete saamist paarilt, kellega olid korterid vahetanud –, hakkas Lina nutma. Mitte hüsteerilisel Dr Phili kombel, see ei ole Lina stiil, aga ta silmad tõmbusid tõesti märjaks.

Ta on terve elu Södermalmi armastanud. Suurlinna rütmi ja inimesi ja erinevate ajastute segunenud mõjusid. Sellepärast ta avaski poe keset Hornsgatanit. Aga ta poleks elu sees uskunud, et tal avaneb võimalus siin elada.

Nüüd vaatab ta ringi ja silmitseb magamistoa seintel rippuvaid pilte. Need on värviliste linnakaartide, sidrunite, maitseainete, tapeedimustrite plakatid – kõik mingis imelises segases korratuses. Lina naeratab. See on tema magamistuba. Tema ja Calle. Äkki peaks kohvimasina tööle panema? Lugema voodis Dagens Nyheterit päeva esimest tassi juues.

„EMA, MA TAHAN SURRA!“

Või siis mitte. Lina ajab ennast voodis istukile ja sekund hiljem seisab ta seitsmeteistaastane tütar ukseavas.

„Tere hommikust, Maja,“ ütleb Lina.

„Ema ... Polly on laupäevase klipi üles pannud. Kuidas mina laulan! Ja ma näen välja nagu mingi pagana pörsas!“

„Kallis, sa ei näe välja nagu pörsas.“

Maja tuleb tuppa, telefon on ta parema käe küljes kinni nagu pidevalt vibreeriv kasvaja. Ta juuksed on sassis ja tal

on valge öösärk seljas. *Tere, patriarhaat – kas tantsime!* seisab sellel. Ta näitab ekraani Linale, kes proovib midagi mõigata ta silme ees mängivast udusest teismeliste peost. Keset kogu lärmi seisab ... ütleme „kerges seltskondlikus joobes“ ... Maja ja üürgab ühte Madonna lugu.

„Oh, mulle öudselt meeldib Madonna,“ ütleb Lina rõõmsalt.

„Muidugi meeldib, sa oled saja-aastane.“

„Aitäh. Muide, sa näed selle video peal tõesti välja nagu põrsas.“

Tütär laksab talle käe pihta ja Lina hakkab naerma.

„Kas sa olid purjus?“

„Mida? Ei ...“

„Kui sa kaine peaga niimoodi laulad, on meil tõsiseid probleeme.“

Maja virutab telefoni madratsile ja toob kuuldavale valju oige.

„Tähendab, Pollyst on *nii tüüpiline* selliseid asju postitada, ta tahab, et ma paistaksin mingi neetud luuserina! See on nii ebaõiglane, mina olen temast küll ainult ilusaid pilte üles pannud. Ta tahab mind *kahjustada*. Ma ei räägi temaga enam kunagi.“

„Saan aru. Midagi sellist ajas ka Jeesuse ja Juuda lahku.“

Maja jõllitab arusaamatuses Linale otsa. Vale publik.

„See oli nali,“ selgitab ta tütrele.

„Ma ei räägi temaga enam kunagi.“

„Kas te ei pidanud nädalavahetusel *brunch*'ile minema?“

„Ma ei räägi temaga enne nädalavahetuse *brunch*'i.“

Lina embab oma teismelist tüdrikat. Ütleb, et kõik saab korda ja et ta ei näinud sugugi nii kohutav välja seal videol, mis nagunii uute sotsiaalmeediareeglite kohaselt mõne tunni pärast kustutatakse. Pahandamine selle pärast, et

ta paistis olevat palju rohkem purjus, kui lubatud on, peab veidi ootama, mõtleb Lina. Eriti praegu, kui tüdruk on nii endast väljas.

Siis mõtleb ta, kui suureks ta tütar on kasvanud. Kui Lina oli seitseteist, saadi kokku ja vaadati õudusfilme, tänapäeva kesklinna seitsmeteistaastased käivad *brunch*'il. Kui avokaadopüreed mängus ei ole, ei saagi seda sotsialiseerumiseks nimetada. Mõnikord mõtleb Lina, et Maja võiks sama hästi olla Louise'i tütar, sarnasused on nii rabavad. Mõlemad armastavad erksavärvilisi riideid ja jagavad armastust toidu vastu, kui nüüd nimetada kahte asja. Aga vähemalt saab ta olla uhke selle üle, et Maja töötab nädalavahetustel ühes kohvikus ettekandjana. Nii et avokaadovõileibade eest maksab ta ise.

Maja ronib voodist välja ja raputab pead.

„Nüüd heidan selle peast ja liigun edasi,“ ütleb ta ja läheb magamistoast välja. „Ma olen tugev, iseseisev naine.“

Lina naeratab ja pööratab endamisi silmi. Eelkõige oled sa *väga* tagasihoidlik, hakkab ta vastu hõikama, ent saab viimasel hetkel sõna sabast kinni. Vale publik, nagu öeldud. Ja siis tõuseb ta voodist, et teha endale tass kohvi.

*

Lina astub delikatessipoodi aadressil Hornsgatan 39A.

Ta teretab Axelit ja paneb käima esitusloendi vanade džässilugudega neljakümnendatest. Hetkel on kliente üsna hõredalt, aga pärastlõunal tunglevad linnakodanikud tema pisikeses poes, et osta õhtuks midagi head. *Brillat savarin*'i juustu, *grissini*'sid, mingit sinki ja võib-olla veidi rohelisi oliive.

Lina armastab oma kliente.

Nad on alati nii rõõmsad ja tänulikud, et nende piirkonnas on selline pood. Lina on seda poodi pidanud nüüdseks viis aastat ja viimased kaks aastat on äritegevus näidanud raamatupidamisaasta lõpus kenasid rohelisi numbreid. Ta võttis ruumid üle ühelt juuksurilt ja alguses väljendasid kliendid peamiselt segadust selle üle, mis oli juhtunud juuksurisalongiga Kati Käärilõikus. Ent aastatega on Hornsgatani Delikatessidest saanud linnakodanike seas tõeliselt populaarne ostukoht.

Sellegipoolest meeldib Linale see hetk päevast kõige rohkem. Kui ta saab rahulikult ringi käia ja sättida riiulitele uusi kaupu. Kirjutada hinnasilte, kaunistada kinkekorve siidipaberiga ja kassat ette valmistada. Kuigi poes on üsna palju juuste ja lihatooteid nii Itaaliast kui Prantsusmaalt, on poe ainulaadne müügiargument olnud alati suur Rootsi toodete sortiment. Linal on tarnijaid kogu riigist. Ta müüb Saltå Kvarni jahu, Skåne talunike moose ja tšatnisid, Mjällomi kuivikleiba, Dalarna limonaade ja Hälsinglandi juuste.

Enne tööle asumist möödub ta laost ja avab ukse, mis viib siseõuele. Tõesti tore asi selle maja juures. Siseõuel on mitu kena puidust lauda, mille taga on majas ruume omavatel kombeks suviti lõunat süüa. Linal on isegi väike ürdiaed, kus ta maitsetaimi kasvatab. Hea küll, tegemist on üsna minimaalse kasvatuskastiga, aga tal on rohkesti tilli ja tüümiani, mida ta on saanud poes müüa.

Ta läheb välja päikese kätte, kaasas päeva teine tassitais kohvi, et natuke istuda ja lihtsalt nautida. Istub ühe laua äärde pingile. Pilvitus suvetaevas triivivad kisades paar kalakajakat. Lina istub nii veidi aega ega märkagi naist, kes seisab veidi eemal ja teda jälgib. Kui ta lõpuks seda teeb, ta lausa võpatab.

„Issand! Andke andeks, te ehmatasite mind.“

Beežis tolmumantlis naine teeb tõrjuva žesti.

„Vabandust, ma ei tahtnud ehmatada. Ma ... ma lihtsalt mõtlesin ...“

Naine astub mõned sammud Lina poole. Ta peab olema kuuekümnene ringis ja paistab olevat veidi närvis.

„Ma lihtsalt mõtlesin, kas teie olete Lina?“

Lina paneb kohvitassi lauale.

„Ee ... jah, olen küll. Kes teie olete?“

„Ma olen Börjega abielus.“

Lina peab veidi aega mõtlema. Siis saab ta aru.

„Tähendab, kõrvalpoe Börjega?“

„Just,“ vastab naine ja noogutab.

„Ah soo! Tere!“

Lina tõuseb püsti ja astub Börje naise poole, valmis kätt suruma. Aga miski naise silmis sunnib teda peatuma, just ilusa tamme juures, mis troonib keset siseõue.

„Me ei ole vist varem kohtunud?“ küsib Lina.

„Ei. Ei ole. Tegelikult mõtlesin teile mõne päeva pärast kõigepealt helistada. Kõike on natuke palju olnud. Aga nüüd, kui ma juba siin seisan ...“

Lina ei saa millestki aru, mis see on, millest Börje ise ei või rääkida? Tal on ju isegi Lina telefoninumber. Nad õppisid teineteist tundma kohe, kui Lina poe ostis. Börje on pidanud väikest kingsepatöökoda seitsmekümneandetest alates. Ja tõde on see, et tema pisike äri näeb välja täpselt selline nagu avamispäeval 1973. aasta mais. Nad on mõndagi omavahel jaganud, Lina ja reibas puhmaskulmude ja täpselt kolme ruudulise särgiga seitsmekümneaastane. Palju kohvipause siseõuel, palju jutuajamisi, kui on käinud teineteise ärides tere ütlemas. Neil on isegi üks ja sama audiitor. Kummaline, et ta pole kunagi mehe naist kohanud.

Hetk hiljem taipab Lina, et ta pole mitu päeva Börje ärisse sisse vaadanud. Mis siis, kui mees on seal kukkunud? Tal on vana kipakas redel, mida ta kasutab selleks, et võtta kõrgetelt riiulitelt alla nõöbi- ja niidikarpe. Või siis, jumal hoia, saanud infarkti?

„Kas on midagi tõsist?“ küsib Lina kramplikult.

„Lina ...“

Vanem naine laiutab käsi ja vaatab talle kurvalt otsa.

„Börje on surnud.“